

Uit de praktijk

MIREILLE BOSSCHER

VOORJAAR 2017

Nalatenschap is een zaak van de hele familie

FRANS NOTARIEEL EN FISCAAL RECHT ZIJN VAKKEN APART

Het leek zo goed geregeld. Als gevolmachtigd schoonzoon verzorgde Hans* alle financiën binnen de familie en hij genoot daarbij het volste vertrouwen. Maar dat hij vooral deed wat goed was voor zijn eigen portemonnee, ontdekte de familie pas veel later. En dat zouden ze weleens kunnen bekopen met een fikse boete van tienduizenden euro's.

HIJ WILDE WONING ONGEZIEN KOPEN,' vertelt Hans me opgewonden aan de telefoon, 'en ik wil graag snel handelen voordat de koper afhaakt!' Het is niet de eerste keer dat ik Hans over de woning in Nice aan de lijn heb. Het afgelopen jaar belde hij me verschillende malen voor advies. Nog voor het overlijden van de *pater familias* verkreeg hij een volmacht over al diens financiën. Na het overlijden, inmiddels drie jaar geleden, was het min of meer vanzelfsprekend dat Hans de zaken verder zou regelen. Hij leek daarvoor op het eerste oog een uitstekende partij.

Eigen plan

'Het zal met mijn financiële achtergrond te maken hebben dat ze mij de belastingzaken hebben toevertrouwd,' pocht hij de eerste keer dat wij elkaar ontmoetten. Hij is achter in de zestig en komt uiterst gedistingeerd over. Sinds zijn pensioen adviseert Hans

op interim-basis het bedrijfsleven, en hij vertelt graag honderduit over de gedegen opleidingen die hij heeft genoten.

De familie vertrouwt hem blind, en zo komt het dat hij al jaren de belasting voor de familie verzorgt. Dat hij daarbij ondanks adviezen van de belastingadviseur van de familie willens en wetens zijn eigen plan trekt, weet niemand.

Slapend rijk worden

Ook mijn adviezen rond de uitvoering van het testament slaat hij keer op keer in de wind, of begrijpt hij niet. Het gaat om een zogenoemd 'langstlevende testament', waarin is vastgelegd dat de langstlevende partner – in dit geval de schoonmoeder – eigenaar is van al het bezit, inclusief de woning in Frankrijk.

Op basis van Frans erfrecht zouden de kinderen er echter nu al voor kunnen zorgen dat die verdeling anders wordt. Schoonmoeder kan in dat geval kiezen voor

het vruchtgebruik waarbij de kinderen tezamen het bloot eigendom verkrijgen. Het vruchtgebruik verschuift, naarmate schoonmoeder ouder wordt, langzaam naar de kinderen. Daarmee zou schoonmoeder minder lasten te dragen hebben, denk aan het groot onderhoud wat voor rekening zou komen van de kinderen. Ondanks dat ik Hans daar diverse malen op wijs, doet hij niks met die kennis. Het gevolg is dat schoonmoeder nu het volle pond betaalt voor de woning, terwijl de kinderen bij verkoop wel degelijk willen meedelen in de opbrengst en dus slapend rijk worden.

Kans op boete

Hans denkt zelf dat hij het erg slim heeft bekeken. Bij de Nederlandse belasting geeft hij jaar na jaar een lagere waarde op van de Franse woning in box 3, waardoor hij minder belasting denkt af te dragen. Voor de erfbelasting is hij uitgegaan van diezelfde lage waarde. Een gok die je een fikse boete op kan leveren, want de Franse en Nederlandse fiscus hebben geregeld contact met elkaar. Hoewel Hans aangeeft dat hij het snapt, verandert hij niks aan de situatie.

Verder wijs ik Hans erop dat je wel kunt kiezen voor Nederlands erfrecht, maar dat je dan ook nog altijd Franse successierechten moet afdragen. De woning bevindt zich

immers op Frans grondgebied. Indiening van de aangifte successierechten heeft Hans achterwege gelaten, en dat komt vrijwel zeker aan het licht als de woning wordt verkocht. Daarbij is het voor de berekening

Het blijkt dat er fraude is gepleegd, omdat in de aangifte erfbelasting een veel lagere waarde van de woning is opgenomen

van de *taxe sur la plus value* (vermogenswinstbelasting, verschuldigd bij verkoop) niet handig om van een te lage waarde bij overlijden uit te gaan.

Verhit familieberaad

Als de familie dan ook besluit de woning van de hand te doen, en Hans de gretige koper gevonden heeft, is het onvermijdelijk om knopen door te hakken over een aantal kwesties. Nu moet de werkelijke waarde van de woning bij overlijden van schoonpapa worden opgegeven, en ook worden afgesproken wie welk deel krijgt. Er moet een familieberaad komen om een en ander af te stemmen. En Hans moet met de billen bloot.

De hele familie is present op de afgesproken datum. Ondanks haar hoge leeftijd is zelfs schoonmoeder aanwezig, en ze blijkt heel goed in staat het gesprek te volgen. Er wordt gefronst als blijkt dat er in de aangifte erfbelasting een veel lagere waarde van de woning is opgenomen, en ze dus al die tijd fraude hebben gepleegd. 'Waarom heb je ons geen kopie van de aangifte toegezonden?' vragen de broers en zussen van zijn echtgenote verwijtend. 'Dan hadden

we mee kunnen kijken.' Hans is uitgepraat, en de familie zit met de brokken.

Vinger aan de pols

Ze maken dankbaar gebruik van de mogelijkheid om de aanslag bij de Nederlandse belastingdienst te herzien. Een prijzig geintje, aangezien de opgegeven waarde enkele honderdduizenden euro's scheelt met de daadwerkelijke waarde. In amper twee uur tijd is de hele familie bijgepraat en zijn grote knopen doorgehakt. Op basis van de volmacht had Hans het volste recht van handelen. Slimmer was geweest om de familie tussentijds op de hoogte te stellen van de zaken rond de financiën. Maar, eer-

lijk is eerlijk, ook zij hebben zich daar niet tegenaan bemoeid.

De les: wijs je dus binnen de familie een gevolmachtigde aan voor het regelen van financiële zaken? Geef dan niet de regie volledig uit handen, maar houd de vinger aan de pols. Want ook al is iemand sterk op financieel vlak, Frans notarieel en fiscaal recht zijn vakken apart. En ook dat moet goed zitten, anders pluk daar je daar vroeg of laat – net als Hans en zijn familie – de wrange vruchten van. ■

* De naam van de betrokkene in dit artikel is om privacyredenen gefingeerd.

Mr. Mireille Bosscher is kandidaat-notaris en eigenaar van Juridische Adviespraktijk Bosscher in Den Haag. In deze rubriek belicht zij juridische en notariële praktijkvoorbeelden waar u niet direct bij staat. info@bosscher-advies.nl
www.bosscher-advies.nl